

Historie sídla Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky

Areál budov Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR

Sídlo Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky je umístěno ve třech blocích domů a paláců na Malé Straně. Areál Poslanecké sněmovny pokrývá zhruba území mezi Malostranským, Valdštejským a Pětikostelním náměstím. Protínají jej ulice Sněmovní a Thunovská.

Půdorysné rozčlenění této pozoruhodné lokality pochází již z raného středověku. V trase dnešních ulic procházely prastaré obchodní stezky, spojující hradní návrší s brody přes Vltavu v místě dnešního Karlova a Mánesova mostu. Měkké zakřivení ulic či zdánlivě nelogické zalomení domů je dodnes čitelným dokladem tisícileté historie města Prahy.

Č. p. 176/III, Sněmovní 4 a 6, Thunovská 6 Thunovský palác

Kolem roku 1720 byl na základech několika měšťanských domů a na pozemku s už tehdy bohatými dějinami vystavěn hraběcí palác významného šlechtického rodu Thunů, který se později stal sídlem sněmu českých stavů. V roce 1779 byl hlavní sál paláce přestavěn na divadlo, které v létě roku 1794 zachvátil ničivý požár. Ten poškodil také velkou část paláce. Původní pozdně barokní výzdoba se tak dochovala jen v několika prostorech, které dnes tvoří kancelář a pracovnu předsedy Poslanecké sněmovny. Roku 1801 byl palác Thunů prodán stavům Království českého, kteří se v něm rozhodli zřídit sněmovnu, kanceláře a stavovský archiv. Zemský výbor přikoupil v této době další část pozemků, čímž ještě doplnil stavební plochu, a začal s rekonstrukcí a výzdobou. Přestavby, která proběhla v letech 1801–1803, se ujal nejvýznamnější pražský klasicistní architekt Ignác Jan Nepomuk Palliardi. Interiéry byly přeměněny

Pamětní deska vyhlášení Československé republiky ve Sněmovní ulici

na kanceláře Zemského výboru a původně divadelní sál prošel úpravou na sněmovní síň. V klasicistním duchu bylo komponováno rovněž hlavní průčelí, ozdobené ve střední části tříbokým frontonem s antikizující dekorací s Ciceronovým citátem „SALUS REI PUBLICAE SUPREMA LEX ESTO“ („BLAHO STÁTU BUDIŽ NEJVYŠŠÍM ZÁKONEM“). Další přestavbou prošel palác v roce 1861, kdy po pádu Bachova absolutismu a obnovení instituce a činnosti zemského sněmu Království českého vznikla potřeba vhodné zasedací síně a sněmovního zázemí. Sněmovní sál byl přestavěn v neorenesančním stylu a v jeho severní části byla vybudována galerie pro návštěvníky. Thunovský palác byl dále upravován v letech 1935–1940, kdy byl přestavěn v podstatě do dnešní podoby. Celková rekonstrukce objektu proběhla v letech 1985–1989 a znovu pak v roce 1996.

Thunovský palác je místem, které je úzce spjaté s počátky moderních dějin českého národa. Do roku 1918 tedy palác sloužil zemskému sněmu, 28. října se zde ujal samosprávy Národní výbor a 14. listopadu téhož roku zde Revoluční národní

*Kuloáry u zasedacího sálu
Sněmovny v Thunovském paláci*

*Pohled na Sněmovní síň
z poslaneckých lavic*

Pohled na střední část průčelí Thunovského paláce s tympanonem

shromáždění vyhlásilo Československou republiku, zvolilo její první vládu a prezidenta – T. G. Masaryka. 29. února 1920 zde Národní shromáždění schválilo Ústavu Československé republiky. V letech 1920–1939 bylo v paláci sídlo Senátu Národního shromáždění (Poslanecká sněmovna zasedala v období první republiky v Rudolfinu). Po druhé světové válce v něm sídlila řada státních institucí, například ministerstvo zdravotnictví a ministerstvo národní obrany. Ke sněmovním účelům byl palác znovu využíván až od roku 1969, kdy se stal sídlem České národní rady (jeden ze tří parlamentů nově federalizované Československa). Od roku 1993 v paláci a přilehlých budovách sídlí Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky. Thunovský palác představuje jednu z vůbec nejstarších parlamentních budov v Evropě.

Č. p. 6/III, Malostranské nám. 18, Sněmovní 2, Thunovská 5, palác Smiřických (U Montágů)

Palác Smiřických představuje hodnotnou stavbu, která je jednou z dominant Malostranského náměstí. Původní renesanční palác z let 1603 až 1613 vznikl spojením několika goticko-renesančních domů, po roce 1763 byl barokně přestavěn pro Jana P. z Montágu. Při rekonstrukci v letech 1993–1996 byly v 28 místnostech odkryty malované renesanční trémové stropy z přelomu 16. a 17. století. V paláci se dochovaly také sgrafity zdobené arkády na nádvoří. Z hlediska české historie je palác zajímavý také tím, že se v jedné z jeho věží konala dne 22. května 1618 tajná schůzka odbojných českých šlechticů. Na ní hlava rodu Smiřických, tehdy teprve dvadvacetiletý Albrecht Jan, spolu s některými dalšími představiteli protihabsburského odboje vypracoval plán, jak potrestat královské místodržící za nedůsledné plnění stanov Majestátu Rudolfa II. Následujícího dne se šlechtici odebrali na Pražský hrad, aby zde vykonali defenestraci. Poslanecká sněmovna užívá palác od roku 1996.

Č. p.7/III, Malostranské nám. 19, Thunovská 3 Šternberský palác

Vznikl sloučením dvou gotických domů. Radikálně byl však přestavěn v období renesance a baroka. Dům je pověstný tím, že zde vypukl v roce 1541 požár, při kterém shořela celá Malá Strana a část Hradčan. Od roku 1664 vlastnili palác Šternberkové, příslušníci bohatého a vzdělaného českého šlechtického rodu. Šternberský palác se na přelomu 18. a 19. stol. stal důležitým střediskem vznikající české vědy. V roce 1770 zde byla založena Soukromá společnost nauk, od r. 1790 nazvaná Královská česká společnost nauk. Kolem této instituce se soustředily četné aktivity národního obrození. Vedle toho se Šternberkové rovněž zasloužili o založení Národní galerie a Národního muzea. Palác byl v roce 1901 převeden na zemský fond. V roce 1902 byla vybudována spojovací chodba s Thunovským palácem. Po roce 1949 byla budova v užívání Ministerstva národní obrany. Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky užívá budovu od roku 1993.

Č. p.16/III, Tomášská 17, Valdštejské nám. 1 Aueršperský palác (Clary-Aldringenský)

Dům vznikl spojením dvou objektů středověkého původu v roce 1682. Pod podlahou sklepa se dochovaly rané a vrcholné středověké výrobní objekty a také hroby související s pohřebištěm u románského kostela sv. Ondřeje. Raně barokní přestavba sjednotila průčelí. Ve středním křídle býval sál a v přízemí stáje. Palác měl také architektonicky upravenou zahradu s glorií. V roce 1824 koupil dům kníže Karel Vilém Aueršperk a provedl řadu dispozičních změn. V r. 1856 došlo k nástavbě 2. patra podle plánů stavitele Ripoty. Zrcadlový salon byl proveden podle projektu Jana Helda v r. 1863. Ve 30. letech byl zničen glorií a zahrada a budova parlamentu rozšířena. V domě č. 14, který je interiérem propojený s Aueršperským palácem a je dnes součástí komplexu Poslanecké sněmovny, bydlel v době, kdy byl poslancem zemského sněmu, Tomáš Garrigue Masaryk s rodinou. Nově byl palác začleněn do komplexu Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v roce 1993.